

## СЛОВО-СПОГАДИ. ІРРАЦІОНАЛЬНІСТЬ ТА РАЦІОНАЛЬНІСТЬ НА ЖИТТЄВОМУ ШЛЯХУ ОСОБИСТОСТІ

Ми вшановуємо пам'ять В.Г. Скотного, доктора філософських наук, професора, який багато років очолював Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Валерій Григорович пройшов чіткий, прямий життєвий шлях філософа, науковця, людини з широкою, світлою душею – від студента до ректора.

Його життєвий шлях пов'язаний з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка. Я, ще тоді молодий викладач, проводила семінарські заняття з загальної психології на філософському факультеті. Валерій Скотний був студентом в одній з моїх груп, до того ж він був старостою всього курсу. Курс цей складний, непростий – навчались і ті, хто після школи, і після служби в армії, і голови сільрад, і іноземні студенти з Чехословаччини. Високий рівень підготовки, рівень потенціалу, нестандартність, креативність – це характерні риси для даного курсу. І це для мене була надзвичайно потужна школа професійного зростання. Валерій Григорович був старостою, якого визнавали, в ньому вдало поєднувались риси формального і неформального лідера. Та не лише ці якості виокремлювали його, і ясний розум, глибоке прагнення до пізнання законів світу і людства, висока працездатність.

Життєвий шлях Валерія Скотного свідчить про постійну роботу над собою, як викладача, як науковця і як керівника. Його присутність в КНУ не безслідна. Пригадую, як на зібранні активу університету з гордістю говорили про експеримент Дрогобицького педінституту у вступній кампанії – відкрити двері для навчання усім, хто подасть документи, який проводить молодий ректор, наш випускник, Валерій Скотний. Валерій Григорович видав підручник «Філософія. Історичний і систематичний курс» (2005 р.) і подарував його Київському гуманітарному лицю при КНУ імені Тараса Шевченка. Там в бібліотеці є його підручник. Лицеїсти читають, готуються до вступних іспитів з дисципліни «Людина і світ», яка на той час була в переліку для вступу. Звичайно ж, є підручник і у фондах університету для студентів.

Докторська дисертація Валерія Григоровича, в якій втілились його наукові роздуми про раціональне та ірраціональне, присутні і в назві конференції, яка присвячена його пам'яті. Він писав про людину в системі науки і освіти, в системі її духовних цінностей. І я хочу звернути увагу на життєвість його філософських роздумів. Ірраціональне – як те, що наголошує на праві бути в пізнанні і інтуїції і віри, що переконує в здатності людського розуму пізнавати закони розвитку природи і світу глибоко осмислювалось ним. Валерій Скотний не відсікав їх один від одного,

розуміючи переваги і недоліки обох шляхів пізнання людини і світу. Він ставив питання – де точка їх поєднання, єдності і де точка їх відмінностей?

В психології маємо роботу доктора психологічних наук, академіка В.А. Роменця, який, до речі, викладав загальну психологію на курсі В. Скотного. Це неординарна праця про життя і смерть: осягнення розумом і вірою. Так, на мою думку було в житті і творчості Валерія Григоровича – все життя і творчість – це осягнення розумом і вірою. Він писав про людину в системі духовних цінностей – і це було для нього природним. Він творив, створював нове, уникаючи руйнування в усьому. Його життя можна розглядати в дзеркалі етичних чеснот, а саме в їх єдності – доброчинності, розумності, мудрості, толерантності, комунікабельності, справедливості – з чеснотами обов'язку – моральністю, з відсутності вигоди – і все це в обрамленні цінностей істини, краси і добра, як відмінних ознак істино людського в людині.

Валерій Григорович писав, що ці три цінності пов'язані між собою складним, символічним зв'язком. Сутність його – феномен повноти життя людини. Людина досягає повноти життя в єдності усіх цінностей, прагнучи до їх гармонії, взаємопосилення.

Ми зі студентами на курсі «Психологія духовності» обговорюємо ці цінності, їх філософський і психологічний зміст, оскільки тут присутнє і раціональне і ірраціональне в єдності, як бачив це і Валерій Скотний, як людина, яка прагнула до самопізнання, до повноти буття і вела за собою.

З подякою за його життя і творчість задумана ця конференція. Дякую організаторам за надану можливість доєднатися до неї.